

Fremtidens grønne arbejdskraft: Hvordan sikrer vi et tilstrækkeligt optag af unge på STEM-uddannelser?

•••

FAKTAARK SEPTEMBER
2022

Hovedkonklusioner

- For de fleste unge handler valg af studie om jobmuligheder, interesse og økonomi – og kun i mindre grad om grøn omstilling.
- Der er behov for at styrke den måde, vi dimensionerer på. I dag baserer vi systemet på forældede tal, som ikke tager højde for den lokale kontekst.
- Kendskabet til STEM-uddannelserne er for lavt – særligt for erhvervsskolerne, som også lider under en forældet fortælling om, hvad de er og gør.
- Grøn omstilling og bæredygtighed skal ikke blot være et add-on på uddannelserne, men en integreret del, og indgå i alle typer af uddannelser. Uddannelsesinstitutionerne arbejder på at gøre den grønne omstilling til en del af uddannelsen – og brande sig herpå.
- Hvis udviklingen skal vendes, og flere tilgå STEM, kræves et langt sejt træk fra politikere og uddannelsesaktører, hvor der arbejdes for at forandre kulturen både blandt de unge og på uddannelsesinstitutionerne.
- Lidt over halvdelen af de unge adspurgt i vores survey identificerer sig som en del af klimageneration. Af de unge der ser sig selv som en del af klimagenerationen, er der 21%, som har valgt deres uddannelse, fordi den giver gode jobmuligheder inden for den grønne dagsorden.
- Størstedelen af de unge på STEM-uddannelserne har valgt deres uddannelse, fordi den giver gode jobmuligheder, lød spændende og gav mulighed for en god fremtidig økonomi.
- Flere uddannelsesinstitutioner ser det som en mulighed at brande sig på den rolle, ens uddannelser spiller i den grønne omstilling. Vigtigst er det dog at integrere det grønne i indhold, struktur, forskning og rollemodeller – både for at tiltrække de unge og bidrage til den grønne omstilling generelt.
- Ifølge uddannelseslederne spiller geografisk nærhed en rolle i valg af STEM-uddannelse, og for særligt erhvervsskolerne har fortællingen om erhvervsuddannelser som noget med mindre prestige negativ indflydelse på tilgangen.

Analysen kort fortalt

Unge uddannelsesvalg og den grønne omstilling

- Klima og grøn omstilling fylder i mange unges bevidsthed, men har kun i mindre grad betydning for valg af uddannelse.

Hvordan arbejder uddannelserne med den grønne omstilling og øget STEM-optag

- Det grønne er godt i gang med at blive indarbejdet i STEM-uddannelserne – både i formalia, herunder studieordninger, læringsmål mv., og i praksis via forskellige initiativer og fag.

- Der er stor variation i, hvor stor en rolle det grønne spiller i uddannelserne. Det kan have naturlige årsager afhængigt af, hvad man uddanner sig til.
- Uddannelserne har fokus på, at undervisere og læreres kompetencer skal følge med, så elever og studerende kan blive undervist i den nyeste viden af relevans for den grønne omstilling. Det kræver nytænkning af, hvordan man arbejder med kompetenceudviklingen for undervisere og lærere.
- Det grønne pres kommer mange steder fra – uddannelserne selv ønsker at indarbejde det mere i uddannelserne, og de studerende efterspørger det. Derudover sigter en række politiske initiativer efter at øge STEM-optaget, hvoraf bl.a. de nye klimaerhvervsskoler direkte sigter mod, at det grønne skal kobles til STEM.
- Der er kamp om at tiltrække de unge og særligt om at få flere til at vælge en STEM-uddannelse. Uddannelserne har derfor også fokus på grøn branding af deres uddannelser, da man mener, at det kan tiltrække flere unge.
- Uddannelserne ser et potentiale for at øge og styrke samarbejdet, men der er samtidig forhindringer for at gøre det. Det gælder bl.a. den tid og de ressourcer, som samarbejde kræver.

Hvordan øger vi optaget af unge på STEM?

- Kendskabet til STEM-erhvervsuddannelserne er lavt, og samtidig har de unge svært ved at forbinde mange erhvervsuddannelser med den grønne omstilling. Kun 13% af de unge adspurgt i vores survey forbinder f.eks. smedeuddannelsen med grøn omstilling.
- Mediernes fokus på arnepension og nedslidning samt unges manglende viden om, hvad en erhvervsuddannelse indebærer, skaber et misvisende narrativ om erhvervsuddannelserne og spænder ben for optaget.
- Udflytning og dimensionering af uddannelser og et optagelsessystem baseret på karakterer er blot nogle af de barrierer i uddannelsessystemet, der spænder ben for at øge optaget af unge på STEM.
- Kønslig mangfoldighed skal være en integreret del af STEM-uddannelserne og rykke ved den skæve kønsbalance, så flere kvinder vælger STEM.
- Det kræver en bred indsats at vende udviklingen og kulturen omkring STEM, og forslagene er mange. Uddannelseslederne peger blandt andet på en STEM folkeskolelæreruddannelse, mere praksisnær undervisning i folkeskolen og et mere overskueligt uddannelsesoverblik som en del af løsningen for at styrke STEM-optaget.

Samarbejde kan skærpe det grønne i uddannelserne og tiltrække flere til STEM

- Samarbejde med andre aktører i uddannelsessystemet som grundskoler eller gymnasier, kan være med til at øge interessen for STEM-fag i en tidlig alder og dermed optaget på sigt.
- Uddannelsesinstitutionerne samarbejder om, hvordan man kan inkorporere det grønne i uddannelserne.